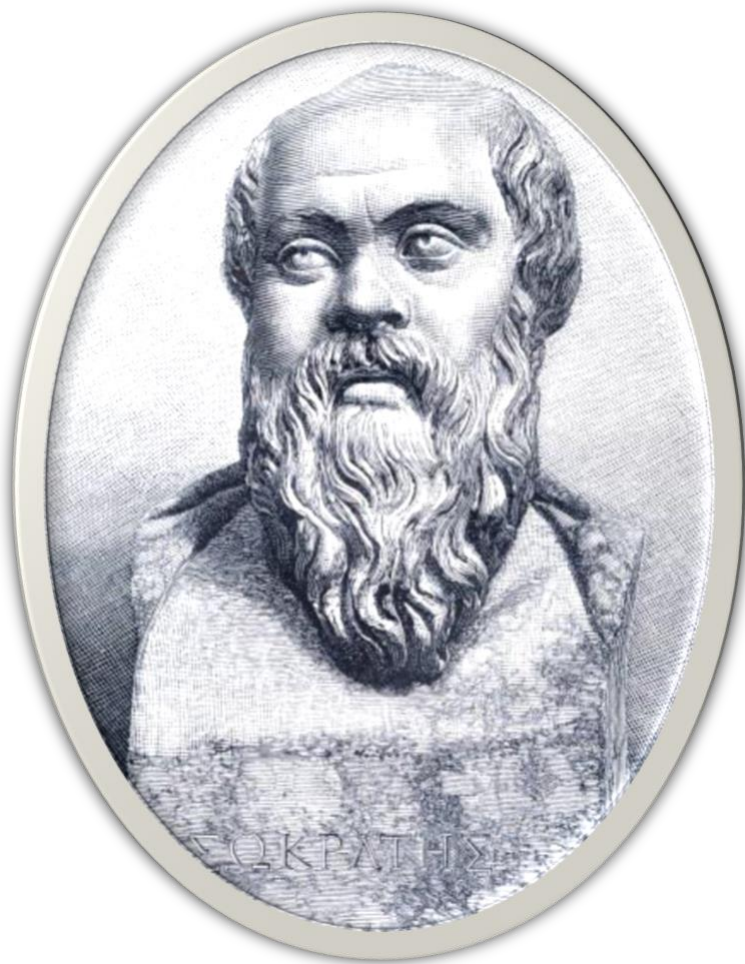

Γεωργίου Χ. Πιζάνη

**Ο ΑΚΕΡΑΙΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ
ΣΩΚΡΑΤΗ**

*Πνευματιστικός Όμιλος Αθηνῶν
“Το Θεῖον Φῶς”*

Γεωργίου Χ. Πιζάνη

**Ο ΑΚΕΡΑΙΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ
ΣΩΚΡΑΤΗ**

Αθήνα 2024

© Copyright:

ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

«ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΦΩΣ»

Νιόβης 12 – 112 52 ΑΘΗΝΑ

Τηλ. – Φαξ: 210.2236469

Ιστοσελίδα: www.divinelight.org.gr

E-mail: info@divinelight.org.gr

Ο ΑΚΕΡΑΙΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΗ

Γεώργιος Πιζάνης

*«Ἡ Ἀλήθεια εἶναι ὁ
καθρέφτης τῆς Δικαιοσύνης.
Ὅταν ὅμως οἱ δικαστές εἶναι
ἀσυνείδητοι, ἡ μὲν
Δικαιοσύνη παραπαίει, ἡ δέ
Ἀλήθεια καταρρακοῦται»*

Γεώργιος Χ. Πιζάνης

Εἶναι πλέον καιρός νά ἐρευνήσουμε μέ ἀπερίσπαστο ζῆλο τίς κατηγορίες, πού ἀπέδωσαν στόν Σωκράτη. Μέ τή λογική καί τήν ὀρθή σκέψη θ' ἀποδείξουμε, ὅτι ἡ Ἀγάπη, ἡ Δικαιοσύνη καί ἡ Ἀλήθεια ἔλαμψαν, ὅπως οἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, πάνω στόν ἀκέραιο χαρακτῆρα τοῦ μεγάλου σοφοῦ τῆς Ἀρχαιότητος.

Ἄς δοῦμε, πρῶτα ἀπ' ὅλα, ποιές ἦσαν οἱ κατηγορίες αὐτές, πού ἔφεραν τόν δικονομικό τύπο «τῆς ἀσεβείας καί τῆς τῶν νέων διαφθορᾶς»:

«Ἄδικεῖ Σωκράτης, οὐς μὲν ἡ πόλις νομίζει θεούς οὐ νομίζων, ἕτερα δέ καινά δαιμόνια εἰσφέρων. Ἄδικεῖ δέ τούς νέους διαφθείρων».

Ὡς ἀντιλαμβανόμεθα, ἡ κατηγορία πού διατυπώνεται, περιλαμβάνει δύο αὐτοτελῆ μὲν ἀδικήματα, συναφῆ δέ τό ἓνα πρός τό ἄλλο. Τό ἓν ἀδίκημα εἶναι τῆς ἀσεβείας· καί τό ἄλλο, ὅτι διαφθείρει τούς νέους.

Δέν πιστεύω σήμερα νά ὑπάρχουν ἄνθρωποι, πού νά μὴ παραδέχωνται τήν μεγάλη εὐσέβεια τοῦ Σωκράτη πρός τά θεῖα καί τήν ὑπακοή του στούς νόμους τῆς πατρίδος. Ὁ Σωκράτης δέν ἦταν δυνατό ν' ἀνατρέψη, ὅπως ἔλεγαν οἱ κατήγοροί του, τούς νόμους, ὅπως ἀκριβῶς ὁ Θεάνθρωπος δέν ἦλθε νά καταλύσῃ αὐτούς,

ἀλλά νά τούς συμπληρώση. Καί ὅμως κι' οἱ δύο κατεδικάσθησαν σάν ἀνατροπεῖς τοῦ Δικαίου καί τῆς Ἠθικῆς Τάξεως.

Ἐάν ὁ Σωκράτης δέν εἶχεν ἠθικές ἀρχές καί πεποίθησι στόν θρίαμβο τῆς Ἀρετῆς, ὅταν οἱ μαθητές του τόν παρότρυναν νά δραπετεύσῃ ἀπό τίς φυλακές δέν θά ἔλεγε τό περίφημο ἐκεῖνο: «...Πατρός τε καί μητρός καί τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερον ἐστίν ἢ πατρὶς καί σεμνότερον καί ἀγιώτερον καί ἐν μείζονι μοῖρα καί παρά θεοῖς καί παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι καί σέβεσθαι δεῖ καί μᾶλλον ὑπέικειν καί θωπεύειν πατρίδα χαλεπαίνουσιν ἢ πατέρα καί ἢ πείθειν ἢ ποιεῖν, ἃ ἂν κελεύῃ...» (Πλάτ. Κρίτ. 11 καί 12).

Τήν δεύτερη ἀπεχθῆ κατηγορία, ὅτι διέφθειρε τούς νέους, δυστυχῶς αὐτήν παραδέχονται πολλοί καί ἀπό τούς σημερινούς μας διανοουμένους καί ἐπιστήμονες, οἱ ὁποῖοι συσχετίζουν τίς ἀδυναμίες τους μ' αὐτές τοῦ σοφοῦ, πού δέν εἶχε, καί καλύπτονται πίσω ἀπ' τήν ράχη του· μέ τήν δικαιολογίαν ὅτι, ἀφοῦ ὁ μέγας ἐκεῖνος ἄντρας τοῦ Πνεύματος ἀρεσκόταν στόν παρά φύσιν ἔρωτα μέ τόν Ἀλκιβιάδη καί ἄλλους, γιατί αὐτοί νά μή ἀπολαμβάνουν τά ἴσα;

Εἶναι, τῷ ὄντι, ἀσέβεια τῶν πεπωρωμένων στό πνεῦμα ἀνθρώπων νά ὑμνοῦν στά κρυφά τήν ἀσέλγεια καί τόν παραφυσικόν ἔρωτα καί στά φανερά νά κατακρίνουν δῆθεν τήν παιδευασίαν! Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί εἶναι οἱ χεῖριστοι τῶν ὑποκριτῶν. Δυστυχῶς, ἀπό τέτοιους ἀνθρώπους βρίθει ἡ Κοινωνία μας. Καί οἱ δύο βασικές κατηγορίες γιά τόν Σωκράτη, εἶναι ἀσύστολα ψεύδη, τόσο τῶν ἀρχαίων συκοφαντῶν του, ὅσο καί τῶν σημερινῶν κακογλώσσων καί ὑποκριτῶν, πού, χωρίς καμμιά ἠθική ὑπόστασι, ἔχουν παντελεῖ ἔλλειψι ὀσίου καί ἱεροῦ.

Πρό πολλῶν ἐτῶν, τυχαίως, ἄκουσα δημόσιον λειτουργόν, σέ φιλικό σπίτι, νά ἐκθειάζῃ τήν παιδευασίαν καί σάν ἀσπίδα του νά προβάλῃ τόν Σωκράτη. Σκέφθηκα, ἀμέσως, πώς ἡ ἀναίδεια εἶναι δείκτης τῆς κρυφῆς πορνείας καί τῆς διαστρεβλωμένης φύσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἐν λόγῳ, λοιπόν, δημόσιος λειτουργός καί οἱ ὅμοιοί του ἐπεδίωκαν μεγαλύτερα ἀξιώματα, ὡς στελέχη τῆς ἐλληνικῆς παιδείας!

Ὅταν ὁ Σωκράτης ἀπεικόνιζε τήν πραγματικότητα, οἱ χαρακτηρισμοί του δέν ἦσαν ὕβρεις, ὅπως πολλοί ἐνόμιζαν, ἀλλά καθρέφτες τῆς πολιτικῆς καί ἠθικῆς τοῦ πνεύματος καταπτώσεως. Διακήρυτταν οἱ σοφιστές, ὅτι Ἀλήθεια πραγματική δέν ὑπάρχει, ὅτι ἡ ἔννοια τῆς Δικαιοσύνης δέν εἶναι δυνατόν νά καθορισθῇ

ἀντικειμενικά, ὅτι τό Δίκαιον «οὐκ ἄλλο τι ἢ τοῦ κρείττονος συμφέρον, ἡ δέ ἀδικία ἄρχει τῶν ὡς ἀληθῶς εὐηθικῶν τε καί δικαίων». (Πλάτωνος Πολιτεία Α΄).

Ἐρωτήθηκε ὁ Θρασύμαχος ὁ σοφιστής τί εἶναι Δικαιοσύνη, καί ἀπήντησε: «γενναία εὐήθεια», δι’ ὅσους πιστεύουν εἰς αὐτήν, ἡ δέ ἀδικία: «εὐβουλία» (ἐξυπνάδα) καί συνέχιζε: «Ἐκ φύσεως τό μέν ἀδικεῖν εἶναι ἀγαθόν, τό δέ δίκαιον κακόν! Ὁ δίκαιος θά μαστιγωθῆ καί θά στρεβλωθῆ, θά ὑποστῆ καῦσιν τῶν ὀφθαλμῶν καί, ἀφοῦ δοκιμάσει ὅλα τά κακά, θά ἀνασκολοπισθῆ καί, ἐν τέλει, θά μάθῃ, ὅτι δέν πρέπει νά εἶναι πράγματι δίκαιος, ἀλλά μόνον νά φαίνεται τοιοῦτος» (Πλάτ. Πολ. Β΄ 62).

Ὁ Σωκράτης, γιά τήν Ἀλήθεια κατηγορήθηκε, ὅπως καί ὁ Θεάνθρωπος γιά τήν Ἀλήθεια σταυρώθηκε. Ἴσως, οἱ ἄνθρωποι τῆς σκοτεινῆς φωτίσεως, ὅταν ὁμιλοῦν γιά τήν Ἀλήθεια ψεύδονται ἀσύστολα, ὅπως ἀκριβῶς καί οἱ ἀνήθικοι ὁμιλοῦν γιά τήν ἠθική, χωρίς νά ἔχουν τήν καλή διάθεσι νά στρέψουν τό βλέμμα τους πρός τά ἔσω, γιά νά πειθοῦν ὅτι περιθάλλουν μέσα τους αἴσχη ἀκατονόμαστα.

Στούς μετέπειτα χρόνους ὁ Ἰσοκράτης, διαμαρτυρόμενος μέ πόνο γιά τήν διαστροφή τῆς λογικῆς τῶν ἀνθρώπων ἀπ’ τοῦς σοφιστές, ἔλεγε: «Εἰς τοιοῦτον βαθμόν πωρώσεως ἔχουν φθάσει μερικοί, ὥστε νά θεωροῦν, ὅτι ἡ Ἀδικία εἶναι μέν ἐπονείδιστος, ἀλλ’ εἶναι ἐπικερδής καί συμφέρουσα, ἐνῶ ἡ Δικαιοσύνη εἶναι μέν ἔντιμος, ἀλλ’ ἀνωφελής, δυναμένη περισσότερον τοῦς ἄλλους νά ὠφελῆ, παρά τοῦς ἔχοντας αὐτήν» (Ἰσοκράτους Περί Εἰρήνης 31).

Μέ τά ἐλάχιστα παραδείγματα, πού ἀναφέρω, ἀντιλαμβανόμεθα, ὅτι τό ἔργον τῶν σοφιστῶν ἦταν πῶς νά ἐξαπατοῦν τόν Λαό σίς συνελεύσεις.

Ὁ Σωκράτης, ἀντίθετα ἀπ’ τοῦς σοφιστές, ἠθέλησε νά διανοίξῃ τοῦς ὀφθαλμούς τῶν συμπολιτῶν του καί ν’ ἀποκαλύπτῃ τά τρωτά τῆς τότε θρησκείας, πού ἀπέδιδε στοῦς θεοῦς ἀνθρώπινες ἀδυναμίες καί κακίες. (Εὐθύφρων ΙΧ καί Πολιτεία Β΄).

Διεκήρυττε ὁ Σωκράτης τό «κατ’ ἀρετήν ζῆν», ἀντέτασσε σίς θεωρίες τῶν σοφιστῶν τήν Ἀρετή καί τήν πρός τοῦς νόμους ὑποταγή, ἀποδεικνύοντας μέ τή διαλεκτική του, ὅτι σκοπός τοῦ πολίτου δέν πρέπει νά εἶναι ἡ ἀτομική εὐτυχία,

πού βλάπτει τό σύνολο, ὅπως ἐδίδασκαν οἱ σοφιστές, ἀλλ' αὐτή τοῦ συνόλου, ἀπ' τήν ὁποία ἀπορρέει καί ἡ εὐτυχία τῶν ἀτόμων.

Ἐάν ἐξαιρέσουμε τήν δίκη τοῦ Θεανθρώπου, δέν ὑπάρχει ἄλλη, πού νά ἔχη διεγείρει τό ἐνδιαφέρον, ὅσον αὐτή τοῦ Σωκράτη. Ἡ δίκη αὐτή ἀποκαλύπτει τό ἀπαράμιλλο ψυχικό μεγαλεῖο τοῦ κορυφαίου τῶν Ἑλλήνων σοφῶν τῆς Ἀρχαιότητος, ὡς προδρόμου τῆς Λεωφόρου τοῦ Σωτήρος μας.

Ἄς κρατήσουμε, ἀπ' τήν Ἱστορία, στή μνήμη μας τίς εἰκόνες τῆς ἀντιθέσεως μέ τήν τότε ἐπικρατοῦσα ἠθική χαλάρωση τῆς Ἀθηναϊκῆς Πολιτείας καί τήν πολιτική κακοδαιμονία. Δέν πρόκειται, βέβαια, νά ἐξετάσουμε τίς λεπτομέρειές της, ἀλλά ν' ἀποκαταστήσουμε τήν ἠθική ὑπόσταση τοῦ Διδασκάλου, τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ ἀστέρα μέ τόν ἀκέραιο χαρακτήρα καί τά ὑψηλά ἰδανικά.

Τό ἀποτέλεσμα τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καί τῆς ἥττας τῶν Ἀθηνῶν ἔχει πλήξει τό ἀγέρωχο πνεῦμα τῶν Ἀθηναίων, ἡ δέ πολιτική καί κοινωνική διαφθορά ὑπέσκαψε τήν πίστι τῶν πολιτῶν, στίς ἠθικές καί κοινωνικές ἀξίες. Ἡ ἐγκαθίδρυσι, ἀπ' τοῦς Λακεδαιμονίους, Κυβέρνησης τῶν Τριάκοντα Τυράννων, ὑπῆρξε πραγματική μάστιξ, καί συμφορά γιά τοῦς δημοκρατικούς πολῖτες. Κατ' ἀρχάς, προσποιοῦνταν ὅτι θά διοικοῦσαν τήν πόλη «κατά τά πάτρια» καί μ' αὐτήν τήν ψευδολογία μετερρύθμισαν τοῦς νόμους ἐκείνους, μέ τό πρόσχημα ὅτι ἔπρατταν τοῦτο πρός ὄφελος τῶν πολιτῶν, ὅταν ὁμως στερεώθηκαν στήν Ἐξουσία, κατεδίωξαν μέ πρωτοφανῆ σκληρότητα κάθε ἀντιτιθέμενο στό ἔργο τους. Μετά τήν Τυραννία, μέ τοῦς δημαγωγούς, εἰσῆλθαν αἱ Ἀθηναῖοι σ' ἓνα χαώδη ἠθικό μαρασμό.

Ἀπ' τόν θάνατο τοῦ Περικλῆ καί μετά τήν κατάλυσι τῆς Τυραννίας τῶν Τριάκοντα, τά πολιτικά πάθη δέν ἐσίγησαν. Ὁ Λαός, χειραγωγούμενος ἀπ' τοῦς ἀθλίους δημαγωγούς, τά μέγιστα συνετέλεσε στήν καταστροφή τῆς πολιτικῆς καί ἠθικῆς τάξεως. Εἰσήγαγαν σέ δίκη πρόσωπα, πού ἀντιτάσσονταν στήν φθοροποιό δρᾶσι τῶν δημαγωγῶν. Τό γνήσιο δημοκρατικό πολίτευμα, μέ τό ὁποῖον οἱ Ἀθηναῖοι μεγαλούργησαν, εἶχε κλονισθῆ. Οἱ δωροδοκίες βουλευτῶν ἢ δικαστῶν, κατά τήν ἐποχή ἐκείνη, πού τά ἀξιώματα δέν ἐδίδονταν κατ' ἐκλογήν στούς χρη- 4 στούς καί σώφρονες πολῖτες, ἀλλά διά κλήρου στούς τυχόντας, ἔφεραν τήν πνευματική κατάπτωσι σέ ὅλους τοῦς τομεῖς μιᾶς πολιτισμένης χώρας.

Δυστυχώς, τό αυτό συνεχίζεται καί σήμερα στά διάφορα κόμματα: Νά δίδονται έπίκαιρες θέσεις σέ άκατάλληλα πρόσωπα, λόγω κομματικής τους συμπαραστάσεως!

Οί Άθηναῖοι, συνυφασμένοι μέ τά έθιμα, τήν θρησκεία καί τήν ιστορική τους παράδοσι, τούς άγραφους νόμους τούς θεωροῦσαν υπέρτερους καί αὐτῶν τῶν γραφτῶν νόμων τῆς πόλεως, γιατί ἡ προέλευσι αὐτῶν άπεδιδόταν στούς θεούς καί τό κύρος αὐτῶν άναγνωριζόταν θεῖο, αἰώνιο καί άκατάλυτο.

“Όλοι γνωρίζουμε πόσους κόπους κατέβαλε ὁ Σωκράτης, έρευνῶντας τήν Άλήθεια. Ἡ σοφία του δέν ἦταν μόνο γνωστή στούς Άθηναίους, αλλά καί πέραν τῶν συνόρων τους. Μέ τό φῶς τῆς γνώσεώς του άνακάλυπτε, μέσ’ τό σκότος, τίς κεκαλυμμένες άνομίες, άσέλγειες καί ποικίλες διαφθορές τῶν συμπατριωτῶν του. Καυτηρίαζε τήν κακία, ἡ ὁποία έμφανιζόταν μέσ’ τό σκότος τῆς ἡμέρας μέ τό ένδυμα τῆς άρετῆς. Ὁ Σωκράτης, άπέκτησε μαθητές άξιους τῆς διανοίας του, οἱ ὁποῖοι άργότερα έδόξασαν τό ὄνομά του.

Κατά τήν διάρκεια τοῦ βίου του, ποτέ ὁ Σωκράτης δέν έπεδίωξε τόν πλοῦτο. Τόν περιφρονοῦσε. Στήν άγορά δίδασκε χωρίς άμοιβή, γι’ αυτό πολλοί ἦταν έκεῖνοι πού παρακολουθοῦσαν τίς διδασκαλίες του. Κάποιοι Άθηναῖοι, πού θαύμαζε τόν τρόπο τῆς διδασκαλίας του, τόν ρώτησε:

— *Γιατί, ὦ Σώκρατες, σύ, ὁ ὁποῖος ἔχεις τόσα προσόντα γιά ν’ άποκτήσης εύκολα τόν πλοῦτο, άποστρέφεις αὐτόν; Δέ γνωρίζεις, ὅτι ὁ πλοῦτος εἶναι ὁ κυριώτερος φύλακας τῶν διδασκαλιῶν σου;*

— *Ὁ πλοῦτος, φίλε μου, άπάντησε ὁ Σωκράτης, εἶναι τό άντιστάθμισμα τῆς πουλημένης συνειδήσεως.*

— *Καί τί μέ τοῦτο, ὅταν σύ γνωρίζης, καλλίτερον παντός άλλου, νά διαχειρίζεσαι αὐτόν;*

— *Δίδω τό καλό παράδειγμα. “Όταν ἡ συνείδησις δέν εἶναι καθαρή, άπωθεῖ τήν άλήθεια. “Όσο ὁ άνθρωπος πλησιάζει τήν άλήθεια, τόσο περισσότερο έξαγνίζει τήν συνείδησί του. Για νά καταλάβης τήν άρχή μου, πρέπει νά γνωρίζης, ὅτι ἡ γνῶσις ἔχει δύο αντίθετα άκρα, πού εἶναι άνάγκη νά ίσοσταθμίζωνται. Πῶς θά τό έπιτύχης τοῦτο; Άπλούστατο: νά φωτίζεσαι άπ’ τά ὕψη καί νά έρευνᾷς τά βάθη.*

Ἄλλη πάλι φορά, ἐδίδασκε στήν ἀγορά:

— Θεοποιοῦμε τό κάθε τι, πού ἔχει φυσικές δυνάμεις. Οἱ φυσικές αὐτές λοιπόν δυνάμεις δέν εἶναι τυχαῖες, ἔχουν μιὰ κοινή πηγή. Ὅπως οἱ ποταμοί, οἱ καταρράκτες, οἱ ὑπόγειες λίμνες καί ὅλα τὰ παρόμοια, μιὰ κοινή πηγή ἔχουν: τόν ἄγνωστο ὠκεανό. Ποιά εἶναι ἡ πηγή αὐτή; Εἶναι ἡ Ἄγνωστη Ἀρχή Ἀπάντων, δηλαδή ὁ Θεός, ὁ Ἀδιαίρετος, ὁ Πανταχοῦ Παρών, μέ τίς διάφορες φυσικές του ἀποχρώσεις. Στίς ἔρευνές μου ἀνεκάλυψα, πώς οἱ ρίζες τῆς Ἀλήθειας εἶναι ἀόρατες, ἄρα πηγάζουν ἀπ' τόν ἀόρατο Θεό, πού σημαίνει, ὅτι ὁ Θεός εἶναι Ἀλήθεια καί, ἐπομένως, ἀσύλληπτη στή διάνοιά μας.

Γιά νά κατανοηθῆ ὁ ρόλος τοῦ Σωκράτη, στό δεύτερο ἡμισυ τοῦ 5ου αἰῶνα π.Χ., καλό εἶναι νά ἔχουμε ὑπ' ὄψι μας τή γενική κατάστασι τῶν Ἀθηνῶν, ὅπως τήν περιγράψαμε πιο πάνω. Ἐπαναλαμβάνω, ὅτι αἱ Ἀθηναίους εἶχαν τότε πολλούς ἄντρες τοῦ Πνεύματος, πού ἐσχολίαζαν τά πάντα. Οἱ συζητήσεις τους πάνω στή Θρησκεία καί τήν Ἠθική, τόση σύγχυσι προκάλεσαν στίς ἔννοιές τους, ὥστε ἡ πνευματική ἀνάπτυξι τοῦ λόγου νά μήν ἔχει σταθερές βάσεις.

Ἦταν μεγάλη ἀνάγκη ἀπό κάποιον νά αὐτοξετασθῆ ἡ ἐλληνική σκέψι, μέ νέες ἔρευνες, γιά νά καθαρισθοῦν τά ἄχρηστα στοιχεῖα τῆς. Ἐπρεπε ν' ἀναπτυχθοῦν, μέ μεθοδικό τρόπο, οἱ σταθερές γνώσεις τῆς Ἀλήθειας. Ποίος, ὅμως, θά μπορούσε ν' ἀναλάβη ἕνα τόσο δύσκολο ἔργο; Κί' ὅμως ἦταν ἀνάγκη ν' ἀναλάβη τό ἔργον αὐτό ἄνθρωπος μέ λεπτό καί εὐλύγιστο πνεῦμα, γιά νά ἔχη τή δυνατότητα νά εἰσέρχεται στίς ποικίλες ἔννοιες τῶν ἀνθρώπων μέ σταθερότητα καί θάρρος. Τά σπάνια χαρίσματα τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ συγκεντρωμένα, κανεῖς ἄλλος δέν τά εἶχε, ἀπ' τόν ταπεινό γιό τοῦ Σωφρονίσκου¹, ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ ὁποίου ἦταν ἔμφυτος. Ὅπως ὁ Σωκράτης ὁμολογεῖ, τόν καθοδηγοῦσε μιὰ ἐσώτερη φωνή, πού τήν ὠνόμαζε «δαιμόνιο».

Εἶναι ἀναμφισβήτητο, ὅτι ὁ Σωκράτης εἶχε κάποια ἱερή ἀποστολή νά ἐκπληρώσῃ, γι' αὐτό ἐρευνοῦσε νά βρῆ τό νόημα καί τόν σκοπό τῆς ζωῆς, ὥστε, προχωρῶντας στό ἔργο του, νά μαθαίνη, γιά νά μπορῆ νά διδάσκῃ τοὺς ἄλλους. Ἐφθασε στό συμπέρασμα, ὅτι οἱ ἀσάφειες τῶν ἄλλων προήρχονταν ἀπ' τήν ἔλλειψι τῆς αὐτογνωσίας τους.

¹ Ὁ Σωφρονίσκος ἦταν γλύπτης, πατέρας τοῦ Σωκράτη

Πολλοί ἦσαν ἐκεῖνοι πού ἐξηπατήθησαν ἀπ' τούς κενούς λόγους τῆς ἀσαφοῦς γνώσεως, γι' αὐτό ὁ Σωκράτης βρῆκε νέο τρόπο, πού συνίστατο στήν ἀναζήτησι τῆς Ἀλήθειας, ὥστε νά μή διαφεύγη τίποτε ἀπ' τό ἀπρόσεκτο πνεῦμα. Ἡ μέθοδός του ἔγκειτο στήν ἀνάλυσι, τήν σύγκρισι καί τήν ἐπαγωγή. Μ' ἄλλους λόγους, ἔφερνε τόν ἄνθρωπο, μέ τόν ὁποῖο συζητοῦσε, στό σημεῖο νά συνδιαλέγεται μέ τόν τρόπο, πού ὁ ἴδιος ἐπεδίωκε, χωρίς, βέβαια, ὁ ἀντίπαλός του νά τό ἀντιληφθῆ καί ἔτσι τόν εἰσήγαγε στό βαθύτερο νόημα τῆς διδασκαλίας του. Τήν μέθοδο αὐτήν ὁ Σωκράτης ὠνόμασε «μαιευτική», ἀπ' τό ἐπάγγελμα τῆς μητέρας του².

Στίς συζητήσεις ἦταν ἀκαταμάχητος. Ἀπό τοῦ σοφοῦ μέχρι τοῦ ἀπλοῦ πολίτου, ὁ Σωκράτης ἔδιδε τέτοιες ἀπαντήσεις, ὥστε πάντοτε συνήρπαζε καί γοήτευε τούς συνομιλητάς του. Ἀπέρριπτε τίς περισσότερες τῶν θεωριῶν, λέγοντας, ὅτι ὁ καθ' ἑαυτό σκοπός τῆς Φιλοσοφίας εἶναι ἡ μελέτη τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδή μέ ποιό τρόπο ὁ ἄνθρωπος πρέπει ν' ἀποκτήσῃ τήν εὐτυχία του, πού αὐτή εἶναι ὁ βασικός σκοπός τῆς ζωῆς του.

Εὐτυχία, ὅμως, χωρίς τήν ἀρετή δέν μπορεῖ νά ὑπάρξῃ. Ἐκεῖνο, λοιπόν, πού παρημποδίζε τούς ἀνθρώπους νά γίνουν εὐτυχεῖς μέ τήν ἀρετή, ἐξακρίβωσε πώς ἦταν οἱ αὐταπάτες καί οἱ προλήψεις. Αὐτό δέν ἦταν δυνατό νά τό ἀντιληφθοῦν οἱ ἄνθρωποι, γι' αὐτό προσπάθησε ν' ἀποσαφηνίσῃ τίς βασικές αὐτές ἔννοιες, ἀντικρούοντας ὅλες τίς κακίες καί, προπαντός, τή φιλοδοξία καί τόν πόθο τοῦ πλούτου.

Παρά τήν ἠθική τῆς ἐποχῆς του καί τούς ἐπικρατοῦντας νόμους, ἀντιτασσόταν στό ν' ἀποδίδῃ κανεῖς κακό στό κακό. Μέ τό εὐγενικό βάθος τῆς ψυχῆς του, ὁ Σωκράτης ἐμφανίσθηκε ὡς πρόδρομος τοῦ Χριστιανικοῦ ιδεώδους, ὥστε ἡ ἐλληνοχριστιανική διδασκαλία ν' ἀποτελῆ τό βάθρο τῆς ψυχοπνευματικῆς ὄντοτητος, δηλαδή τοῦ ἐσώτερου καί ἀγνώστου πολιτισμοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ὅπως γνωρίζουμε ἀπ' τήν Ἱστορία, στήν Ἀθήνα, τά χρόνια ἐκεῖνα, ἦταν διαδεδομένη ἡ παιδερασία. Μερικοί ἐκ τῶν ἀσελγῶν κατώρθωσαν μέ ἐπιχειρήματα ν' ἀποδείξουν, ὅτι σκοπός των ἦταν ἡ ταπείνωσι τῶν νέων, γιά ν' ἀποκτήσουν ἦθος, χωρίς βέβαια, τό παραφυσικό αὐτό πάθος — ὅπως εἶναι ἀποδεδειγμένο — νά ἐξαλείψῃ τόν ἀνδρισμό τῶν νέων. Οἱ νέοι πάλιν θεωροῦσαν

² Ἡ μητέρα του Σωκράτη, ἡ Φαιναρέτη, ἦταν μαία

τιμή τους νά εἶναι φίλοι τῶν μεγάλων καί πεπειραμένων ἀνδρῶν. Δηλαδή ἡ ὁμοφυλοφιλία ἦταν ὅλως διόλου διάφορος ἀπ' αὐτήν τῆς σημερινῆς ἐποχῆς, πού οἱ παθητικοί τύποι καταλαμβάνουν θέσεις μέσ' τήν Κοινωνία ἢ ἀξιώματα μέ παντελῆ ἔλλειψη τοῦ ἀνδρισμοῦ τους!

Μιά καί γίνεται λόγος γιά τούς κίναιδους καί παιδεραστές, μή λησμονοῦμε, ὅτι τέτοιοι ἦσαν καί οἱ τρεῖς κατήγοροι τοῦ Σωκράτη, ὁ Μέλητος, ὁ Ἄνυτος καί ὁ Λύκων. Ἡ ζωή τους συνυφαινόταν μέ τήν ἀσέλγεια καί τήν πνευματική πώρωσι. Τί τούς ὤθησε νά γίνουν ἔνοχοι τῆς ἀδίκου κατηγορίας τοῦ μεγάλου πνευματικοῦ Διδασκάλου; Ἡ ἀσυνειδησία μέ τήν διεστραμμένη φύσι τους. Ἐνωσαν τίς δυνάμεις τους μέ ἄλλους συμπατριῶτες τους κακοθηέστατους καί ἔστρεψαν τά σατανικά τους βέλη ἐναντίον ἐκείνου, ὁ ὁποῖος καυτηρίαζε τά πάθη καί τήν ἀμάθεια. Οἱ βδελυροί αὐτοί συκοφάντες, παρακινούμενοι ἀπ' τούς ἐχθρούς τοῦ σοφοῦ, προσπάθησαν νά καλύψουν τίς παραφυσικές τους ἡδονές καί σοφίστηκαν, σέ κατάλληλο καιρό, νά συσκοτίσουν τά πάντα, γιά νά μή παρενοχληθῆ ἡ διεστραμμένη φύσι τους.

Αὐτοί, πρῶτοι, ἄρχισαν νά κατηγοροῦν τόν Σωκράτη, ὅτι εἰσήγαγε νέα δαιμόνια, γιά νά κλονίσῃ τά θεμέλια τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος, καί ὅτι παραπλανᾷ τή νεολαία κλπ. Καί τίς συκοφαντίες αὐτές, πού ἦσαν εἰκόνες τῶν ιδίων των πράξεων, τίς ἐπώμισαν στόν Σωκράτη. Ἡ ἀναίδειά τους δέν εἶχε ὄρια, προκειμένου νά καλύψουν τή γύμνια τους.

Ὁ φθόνος, ἡ ἀμάθεια καί ἡ ὀκνηρία τοῦ σκέπτεσθαι στίς ἀποφάσεις τῆς Δικαιοσύνης, ἀμαύρωσαν τούς ἡλιαστές³, γιά τήν ἄδικη καταδίκη σέ θάνατο τοῦ πράου καί ἀγαθοῦ σοφοῦ ὅλων τῶν αἰώνων.

Γιά ἐπιχείρημα, στήν καταδίκη τοῦ Σωκράτη, ἐπικαλέσθησαν τήν διαγωγή τῶν Κριτῶν καί Ἀλκιβιάδου, μαθητῶν του, πού μεγάλες συμφορές προξένησαν στήν πόλι. Τά ἐπιχειρήματα ἦσαν τρομακτικῆς δυνάμεως, ὥστε νά τόν ἐξεγείρουν. Ὁ Σωκράτης δέν ἦταν ὑπεύθυνος, γιά τόν φαῦλο χαρακτήρα τους. Ὁ Σωκράτης δέν τούς εἶχε διδάξει νά ἐγκληματοῦν. Ὡσάν ἕνας πατέρας, ἔντιμος καί καλοκάγαθος, νά πταίῃ, γιά τήν διεστραμμένη φύσι καί ἀνυπακοή τοῦ γιου του!

Στήν ἀπολογία τοῦ Σωκράτη, ἡ Ἀλήθεια, μέ τή λογική σειρά τοῦ λόγου, εἶχε ἀπλήρησι ἀντίστροφο στους δικαστές, γιατί ὁ Σωκράτης ἐλάλει τήν Ἀλήθειαν, ἐνῶ

³ Δικαστές στο ἀνώτατο δικαστήριον της Αρχαίας Αθήνας, την Ηλιαία

οί άλλοι έβυθίζονταν στό σκοτεινό μῖσος, άντιλαμβανόμενοι τήν άπογύμνωσί τους σάν χαμερπεῖς σκώληκες τῆς άνθρωπίνης καταπτώσεως. Χάσμα άγεφύρωτο έχώριζε τήν φωτεινή γνῶσι άπ' τό σκότος, τό όρθό άπ' τό στρεβλό, τό ήθικό άπ' τό άνήθικό.

Ό Λυσίας⁴, πρότεινε στόν Σωκράτη ν' αναλάβη αύτός τήν υπεράσπισί του. Μέ τόν δικανικό λόγο θά τόν άπάλλασσε άπ' τήν καταδίκη του. Ό μέγας, όμως, φίλος τῆς Άληθείας Σωκράτης, πού κάποτε εἶπε: «Φίλος μέν Πλάτων, φιλάτη δ' ή Άλήθεια», δέν ήταν δυνατό νά άνεχθῆ τήν άμαύρωσι τῆς Άλήθειας, χάριν τῆς σωτηρίας του· προτίμησε τόν θάνατο, για τόν θρίαμβο τῆς Άρετῆς, όπως και ό Χριστός προτίμησε τή Σταύρωσι, για τόν θρίαμβο τῆς Άγάπης.

Τονίζω και πάλιν, ότι ό Σωκράτης ποτέ του δέν υπήρξε φίλος τῶν σωματικῶν άπολαύσεων. Κακῶς δέ ό Ι. Συκουτρῆς⁵, στά παρερμηνευτικά σχόλια τοῦ «Συμποσίου», παρουσιάζει τόν Σωκράτη, όπως ό ίδιος και οι όμοιοί του τόν ήθελαν. Άξιον άπορίας είναι τό πῶς άνέχθηκαν μερικοί έκ τῶν άκαδημαϊκῶν μας νά υποστηρίξουν ένα τόσο συκοφαντικό, παρερμηνευτικό και δυσφημιστικό έργο του πάνω στόν Σωκράτη!

Ό Ι. Συκουτρῆς, παρά τήν πολυμάθειά του και τήν καλλιπέπεια τοῦ γραφτοῦ του λόγου, μάς έκληροδότησε σοφιστικές δικαιολογίες και παρερμηνεῖς άρχαίων όσο και νέων συγγραφέων, για νά έξυμνήση τό πάθος τῆς παιδευαστίας σάν νόμιμο και αναγκαῖο, μιά και ό ίδιος συγκαταλεγόταν μεταξύ τῶν άρεσκομένων σ' αυτό. Έτσι, έδωσε κάποιον κύρος στις αναλύσεις του, αναφέροντας ένα πλήθος συγγραφέων άνωμάλων και θιασωτῶν τῆς παιδευαστίας.

Πραγματικά, είναι αίσχιστη ή συκοφαντία τῶν άνθρώπων τῶν Γραμμάτων, τῶν Έπιστημῶν και τῶν καλλιτεχνῶν, νά τολμοῦν, μέ αναιδειαν τράγου, νά παραδέχονται και νά έξυμνοῦν τόν παρά φύσιν έρωτα τῆς παιδευαστίας σάν αγαθόν τῆς ψυχικῆς άνάγκης των πόθον! Η ψυχή, καμμία σχέσηι δέν έχει μέ τίς διαστρεβλώσεις τοῦ πνεύματος και τίς επιθυμίες τοῦ σώματος. Μόνο τό πεπωρωμένο πνεῦμα τοῦ άνθρώπου έλκεται στήν κατάπτωσι τῆς ήθικῆς του υποστάσεως. Δέν κρίνω τούς άνωμάλους αυτούς τύπους, από τό μέγεθος τῆς έξυπνάδας ή μορφώσεώς τους, αλλά τούς κατακρίνω από τίς άπερισκεψίες και τίς

⁴ Ό Λυσίας ήταν λογογράφος στην Αρχαία Ελλάδα

⁵ Ιωάννης Συκουτρῆς (γεν. 1901). Έλληνας φιλόσοφος και συγγραφέας, που έγραψε για τον παιδικό και τον ομοφυλόφιλο έρωτα. Μεταξύ των άλλων διολισθήσεων, κατηγορήθηκε και σαν αθεϊστής. Αυτοκτόνησε το 1937.

άσυνείδητες ύποκειμενικές τους πράξεις, σάν ύπουλους διαφθορεΐς τών Κοινωνιών.

Έάν ό Κλήρος θεωρη τόν έλεύθερο έρωτα μεταξύ δύο έτεροφύλων σάν άμάρτημα, τί θέσι πήρε για τήν όμοφυλοφιλία, όταν αύτή τόση θραύσι κάνει; Ό φυσικός κανών, στόν έτερόφυλον έρωτα, δέν κατατάσσεται στην άμαρτία, όταν δέν ύφίσταται δόλος ή συμφέρον. Ό παραφυσικός, όμως, έρωτα, εΐναι άκολασία και πρέπει νά παταχθΐ, σάν άνεπιφύλακτη πορνεία.

Όλοι οι ύπερασπιστές του Ι. Συκουτρΐ βρηκαν, σάν τειχος προασπίσεώς τους, τόν Σωκράτη, για νά δικαιολογήσουν τά πάθη τους, συκοφαντοΐντες τόν μεγάλο μάγο του λόγου και τΐς σύνεσης, σάν παιδεραστή. Καί λέγουν, οι πεπωρωμένοι αύτοί όπαδοί του παραφυσικού έρωτα, πού παρερμήνευσαν τίς έννοιες του «Συμποσίου»: «Άφοΐ ό σοφός Σωκράτης άρεσκόταν στην ήδονή του παραφυσικού έρωτα, γιατί έμεΐς νά μήν τόν μιμηθοΐμε;». Μέ αύτά τά τεχνάσματα του λόγου άμαύρωναν τό ήθικό ύπόβαθρο του Σωκράτη μέ τόν άκέραιο χαρακτήρα, καλυπτόμενοι πίσω από αυτόν, για νά άποδείξουν, ότι τό πάθος τΐς παιδεραστίας δέν εΐναι πάθος, αλλά πρᾶξις ώφέλιμη και όχι βλαβερή στην Κοινωνία!

Κατακρίνω όλους αυτούς τούς άσελγεΐς, ψυχικά διεστραμμένους, πού, στην άπόλαυσι του σώματος και τήν πώρωσι του πνεύματός τους, ξεγυμνώνουν τόν διεστραμμένο και άκόλαστο έαυτό τους, όμιλοΐντες μέ θράσος πάνω στην ήθική!

Ό Ι. Συκουτρΐς ώλίσθησε στό μεγάλο και άνεπανόρθωτο σφάλμα, συκοφαντΐντας τόν Σωκράτη. Η Θεία, όμως, Πρόνοια έτιμώρησε τήν άσέλγειά του, ώστε έξ αίτίας του πάθους του, νά θέση τέρμα στη ζωή του, για όσα συνέβησαν εις βάρος του.

Μή λησμονοΐμε, ότι, παρά τήν έπικρατοΐσα στους χρόνους του Σωκράτη παιδεραστία, ποτέ ό σοφός δέν ύπΐρηξε παιδεραστής, όπως τόν θέλουν οι άσυνείδητοι συκοφάντες του. Οι πραγματικοί πνευματικοί άνδρες, δέν έχουν καιρό ν' άπασχοληθοΐν μέ όποιας δήποτε μορφΐς σωματικές ήδονές και, κατά μείζονα λόγο, μέ παραφυσικές καταπτώσεις.

Οι μεγάλοι Διδάσκαλοι τῶν Ἰνδιῶν εἶχαν καί ἔχουν τίς προτιμήσεις στούς μαθητές τους, τοῦτο ὅμως δέν σημαίνει, ὅτι ἀποβλέπουν στήν ἱκανοποίησι τῶν αἰσθησιακῶν τους ἀπολαύσεων, ἀφοῦ τίς καταπολεμοῦν σάν ἐμπόδια, γιά τήν ἐσωτερική ἀνύψωσι τῆς ὄντότητάς τους. Τό αὐτό συνέβαινε καί στόν Σωκράτη. Ἦταν σύζυγος καί πατέρας τέκνων, ὥστε καί αὐτόν τόν προορισμό ἐξετέλεσε. Ὁ πόθος του ἦταν ἡ ἔρευνα τῆς Ἀλήθειας· κί ἐπειδή αὐτή εἶναι ἀδύνατο νά συλληφθῆ στό ἀπόλυτο — ἐφ’ ὅσον οἱ ρίζες της εἶναι ἀόρατες — διαρκῶς ὁ νοῦς του ἐρευνοῦσε.

Ἡ σοφή αὐτή κεφαλή, πού εἰσέδουε στά βαθύτερα τῆς ψυχῆς νοήματα, χωρίς ποτέ νά βρῆ τήν πηγῆ, δέν ἔμενε εὐχαριστημένη ἀπ’ τήν ἔρευνά της. Καί αὐτό ἀκριβῶς εἶναι ἐκεῖνο, τό ὁποῖο ἔπεισε τόν Σωκράτη, ὅτι μέ κόπους ἔφθασε στό σημεῖο νά γνωρίση κάτι περισσότερο ἀπ’ τούς ἄλλους, αὐτό, πού δέν μπορούσε νά συλλάβῃ. Καί τοῦτο τό διετύπωσε ὡς ἐξῆς: «Ἐν οἶδα, ὅ,τι οὐδέν οἶδα».

Τί ἐσήμαινε ἡ διατύπωσι αὐτή; Ὅτι ὁ Σωκράτης ἦταν ταπεινόφρων. Ἡ ταπεινοφροσύνη του εἶναι τό ἐνδεικτικό τῆς κατανοήσεως τῆς ζωῆς. Ἐκεῖνος δέ, ὁ ὁποῖος κατανοεῖ τόν σκοπό τῆς ζωῆς, δέν μπορεῖ νά εἶναι κακός καί ἄδικος. Ἄρα, δέν παραπλανᾷ κανένα, γιά τήν ἱκανοποίησι τοῦ σώματός του.

Ὁ φιλόσοφος μέ βάθος ἠθικό, δέν ἐντρυφᾷ μέ τίς ὑλικές ἀπολαύσεις, ἀλλά μόνο μέ τίς πνευματικές. Ὁ διαχωρισμός τῆς πνευματικῆς ἀγάπης ἀπό τῆς αἰσθησιακῆς, ἀποτελεῖ δύο ἀντίθετα ἄκρα. Ὡστε «ἐρῶμαι»⁶, σημαίνει εἰσέρχομαι μέ ἐνδιαφέρον καί ἀγάπην ἐντός τοῦ βάθους τῆς ψυχῆς τοῦ ἄλλου, γιά νά μορφωθῶ καί νά μορφώσω.

Ἐνας σοφός της ὀλκῆς τοῦ Σωκράτη δέν μπορούσε νά ἐνδιαφερθῆ τόσο γιά τά γήινα, ὅσο γιά τά ἄγνωστα (οὐράνια), πού ἐπενεργοῦν μέ ἀνεξήγητη ἐπιρροή στό ἄτομό του. Ὅταν ὁ Σωκράτης παρουσιάζει τήν Ἀλήθεια γυμνή, προκαλεῖ τήν φρίκη στούς κακοήθεις κί ἐπειδή κάθε τι τό ἀνυπόστατο τό καυτηριάζει, οἱ

⁶ ΦΑΡΑΧ: Ἡ λέξι δίδεται μέ τήν φιλοσοφική της ἔννοια καί μέ τήν διάκρισι τῆς ἀγνῆς μορφώσεως. Ὅταν λέμε «τόν ὑπέρ πατρίδος ἔρωτα κλπ», σημαίνει ἀγάπη παθολογική, πού ὑπερβαίνει τό μέτρο. Στήν περίπτωσί μας ἡ ἔννοια ἔχει ἄλλη σημασία: τήν ἀγάπη μέ πάθος, γιά τήν ἀγνή μόρφωσι, πού δέν εἶναι ἄλλη ἀπό τήν ἀναζήτησι τῆς θεότητας μέσ’ τόν ἄνθρωπο, πού ἀποτελεῖ μέλος τῆς δυνάμεώς της. Ἄρα, τό πάθος αὐτό, εἶναι ἡ ἔρευνα τοῦ ἀσυλληπτοῦ. Καί, ἐφ’ ὅσον δέν ἐφάπτεται στόν κόσμο τοῦτο μέ τό ζητούμενο, παραμένει ἀγνό στήν ἐπιδίωξί του. Ἡ λέξις, λοιπόν, «ἐρῶμαι», ἔχει μιά καί μόνη ἐξáίρεσι. Ἐπομένως πολλοί εἶναι ἐκεῖνοι, πού περιπίπτουν στό μέγα σφάλμα νά συνταυτίζουσ τίς ἔννοιες τῆς λέξεως αὐτῆς μέ τήν ἀγνότητα

προσβεβλημένοι δέν ἐδίσταζαν νά τόν συκοφαντοῦν, δυσφημοῦντες τό ποιόν τοῦ ἀκεραίου του χαρακτήρα.

Ὁ Σωκράτης βρῆκε τόν ἄδικο θάνατο, γιά νά τιμηθῆ μέ τή δίκαιη ἀμοιβή τοῦ Κυρίου στόν θρόνο τῶν Ἀρχόντων Του, σά μεγάλη δόξα τῆς Ἐπουρανίου Ἀρχῆς. Ὁ Σωκράτης μᾶς ἐκληροδότησε λαμπρά διδασκαλία. Οἱ συκοφάντες του τί μᾶς ἐκληροδότησαν; Τό αἰώνιο αἶσχος τῆς ἀνθρωπίνης κακίας.

Στόν Φαίδωνα, ὁ Πλάτων περιγράφει τό κύκνειον ἄσμα τοῦ Διδασκάλου του. Ἐκεῖ μᾶς δίδει νά καταλάβουμε ποῖος ἦταν ὁ Σωκράτης. Στό «Περί Ἀθανασίας» κεφάλαιον, ἡ ἐρμηνεία του εἶναι ἀνυπέρβλητη, ἀνοίγει διάπλατα τόν δρόμο, γιά τήν μετέπειτα διδαχή τοῦ Σωτῆρος μας.

Καί τώρα ἐρωτῶ τούς ἀσυνειδήτους, πού ἀρέσκονται καί στήν ἐποχήν μας ἀκόμη νά δυσφημοῦν τόν πρᾶο καί μεγαλόψυχο Σωκράτη, — γιά νά δικαιολογοῦν τήν ἐνοχή τους σέ βάρος του:

Ποῖός ἀπ' τούς πεπωρωμένους ἄνδρες ἀψήφησε ποτέ τόν θάνατο;

Ποῖός ἀπ' τούς κρυφούς ἀσελγεῖς τῆς Κοινωνίας μας, βρισκόμενος στή φυλακή, θά προτιμοῦσε νά παραμείνῃ σ' αὐτήν, ἐάν ἡ εὐκαιρία τόν βοηθοῦσε νά δραπετεύσῃ;

Ποῖός, ἀπ' τούς συκοφάντες, ἐδίδαξε ποτέ τήν Ἀλήθεια;

Ποῖός, κακοήθης, ἐπαινέθηκε ποτέ γιά τήν καλωσύνη του;

Ποῖός, ἀπ' τούς σημερινούς ὑλιστές, ἐδίδαξε χωρίς συμφέρον;

Ποῖός, ἀπ' τήν στιγμή πού ἄρχισε νά σκέπτεται καί νά ἐρευνᾷ, ἀντάλλαξε ποτέ τόν πόθο τῆς ἐρεύνης του μέ τόν ποταπό πόθο τῆς σωματικῆς του τέρψεως;

Μήπως γνωρίζει κανείς, ἀπ' τούς σημερινούς μας συκοφάντες, νά ὑπάρχει δεύτερος Σωκράτης;

Παρεξήγησαν, οί άμαθεῖς καί διαστρεβλωμένοι στό πνεῦμα, τίς ἔννοιες τῶν λέξεων, γιά νά ἐξωτερικεύσουν τόν νᾶνο ἑαυτό τους, σέ βάρος τῆς ἐσωτερικότητας τοῦ κολοσσοῦ τῶν γνώσεων, γιά νά καλύψουν τήν ἀνικανότητά τους.

Τό κώνειο, ναί μέν ἐθανάτωσε τό σῶμα τοῦ Σωκράτη, ἀλλ' ἀνέστησε τήν ψυχήν του.

Γεώργιος Χ. Πιζάνης

Πνευματιστικός Όμιλος Αθηνών
“Το Θεϊον Φῶς”